

כיתה
ה'

משתפים זה את זה ברצונות ובמשאלות

על התוכנית

נאמר בתורה: **"וידעת היום והשבת אל לבבך"** (דברים ד', ל"ט). כדי להיות יהודים שומרי תורה ומצוות מחייבת אותנו התורה בשתי פעולות עיקריות:

- א. "וידעת" - לימוד של כל פרטי ההליכות וההלכות שציוותה אותנו התורה ופירשו לנו חז"ל.
- ב. "והשבות אל לבבך" - תרגול מעשי של פרטי החיוב עד שהמצוות יהפכו לחלק מאישיותנו. על מנת שתלמידינו יהיו בעלי דרך ארץ עלינו להביא לידיעתם את כל פרטי ההליכות הנוגעות לעניינים שבין אדם לחברו ולהרגילם בעשייתן. בהתאם לכך בתחילת כל שיעור ילמדו התלמידים את יסודות ההליכות מתוך התורה ואת הוראות חז"ל, ולאחר מכן יתנסו בתרגול ההליכות הללו באופן מעשי. אי לכך לצד מערכי השיעור ישנה גם חוברת הליכות שבין אדם לחברו בהתאם למיומנויות ולכישורים בהן התלמידים מתנסים במערכי השיעור.
- א. לימוד הליכות שבין אדם לחברו.
- ב. תרגול של ההליכות בחיי המעשה.

רציונל

אדם הרוצה להשלים את עצמו בתורה חייב להקדים דרך ארץ ומידות ללימוד התורה, כמאמר חכמינו **"דרך ארץ קדמה לתורה"** (תנא דבי אליהו, פרשה א').

יש לכוון את התלמידים כבר מילדותם לנהוג על-פי הציווי של התורה **"ואהבת לרעך כמוך"**. על-פי דברי חז"ל ציווי זה הוא כלל גדול שעליו עומדת התורה כולה, כפי שאמר הלל הזקן לגר שרצה ללמוד את כל התורה על רגל אחת (מסכת שבת, דף ל"א, עמוד א').

השלב הראשון בהקניית ההליכות ובתרגולן בחיי המעשה הוא הלמידה וההתנסות **בשיתוף** ו**בהשתתפות**. בשלב זה יש להתייחס לשני היבטים: מצד אחד, **לשיתוף** המכוון להעמקת ההיכרות בין התלמידים כדי שתוכלו להשתלב בעשייה המשותפת, כמאמר חכמינו זיכרונם לברכה המבטא את ההכרה בכך ש**"טובים השניים מן האחד"** (קהלת, ד', ט'). ומצד אחר, **להשתתפות** בחברה על-ידי מילוי תפקידים שונים לטובת הכלל, כפי שכתב הרב שלמה וולבה זצ"ל (ספר עלי שור, חלק ב', עמוד תקס"ט) בשם אבי תנועת המוסר הרב ישראל סלנטר זצ"ל, שצריך כל אחד לעשות למען החברה עד שיהיה אדם שהרבים צריכים לו.

האינטראקציות במערכות היחסים בחברת התלמידים מאופיינות, בין היתר, בהעברת מסרים מילוליים שונים: בקשה, הצעה, שאלה, מחשבה, רעיון, דעה ועוד. מסרים אלה עשויים לנבוע מציפיות, מעמדות, מאמונות ומצרכים שונים והם מועברים באמצעים מגוונים באופן ישיר או עקיף.

תחילתה של שנת לימודים חדשה מעוררת בקרב התלמידים ציפיות ומשאלות לב ביחס לתהליך הלמידה ולמערכות היחסים בכיתה, וחשוב לעודד אותם לשתף ברגשותיהם וברצונותיהם את חבריהם במסגרת שיח יזום ומובנה.

הפעילות שלפניכם מאפשרת לתלמידים לשתף זה את זה במסרים חברתיים המבטאים צרכים, בקשות וציפיות ביחס למערכות היחסים ביניהם. שיתוף זה עשוי לסייע להעמקת ההיכרות ולטיפול תחושת השייכות, והוא שלב בבניית תוכנית חברתית המתבססת על הצרכים שביטאו התלמידים בהצעותיהם ובבקשותיהם.

מטרות

- שיתוף בהצעות, בבקשות, בצרכים ובציפיות ביחס למערכות היחסים בכיתה.
- העלאת המודעות לתרומתו של השיתוף (בהצעה, בבקשה, בצורך ובציפייה) לתחושות התלמידים ולמערכות היחסים בכיתה.
- בחינת תמונת המצב הכיתתית ביחס למשאלות של התלמידים ולציפיותיהם ולבניית תוכנית למימושן.

מודל ההפעלה

מהלך ליצירת "תיבת המשאלות שלנו" בעקבות שיתוף במסרים חברתיים אישיים.

תיבת המשאלות

ביום הראשון של שנת הלימודים החדשה הכין המחנך של כיתה ה' בתלמוד תורה "הלב" תיבה, והזמין את כל תלמידי הכיתה להכניס לתוכה פתקים שבהם הם יפרטו את ציפיותיהם ואת בקשותיהם לשנה החדשה. קראו את הפתקים שנשלחו על-ידי תלמידי הכיתה:

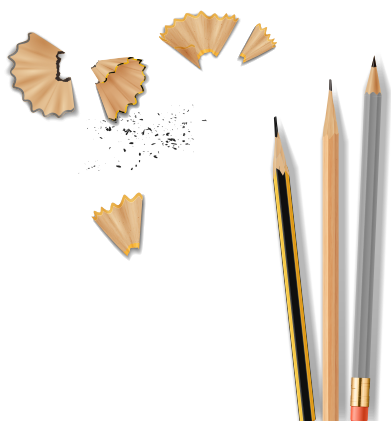
שוחחו:

- באילו נושאים או מצבים עוסקים הפתקים שנשלחו? (התייחסו לפעילות משותפת לאחר יום הלימודים, לניהול שיח, לניהול קונפליקטים, ללחץ חברתי, ליחסים בין-אישיים ועוד).
- מדוע לדעתכם בחרו תלמידי הכיתה לשתף את חבריהם במסרים אישיים אלה דווקא בתחילת שנת הלימודים?
- מה לדעתכם עשוי להתרחש בכיתה בעקבות השיתוף במסרים האישיים? (כיצד הוא ישפיע על תחושת הביטחון והשייכות של תלמידי הכיתה, על הקשרים בין הפרט לקבוצה, על האווירה בכיתה ועוד).

מסרים ממני אליכם

בפתחה של שנת לימודים חדשה גם אתם יכולים לשתף במסר אישי ולהשפיע על הקשרים ביניכם. התבוננו ברשימת הפתקים שלפניכם ובחרו במסר שברצונכם לשלוח לחבריכם (לחילופין תוכלו לנסח פתק משלכם המביע הצעה, בקשה, ציפייה, צורך ועוד). העתיקו את המסר על גבי פתקית, ו"שלחו אותו" ל"תיבת המשאלות" הכיתתית. אין חובה לציין את שמכם ניתן לשלוח פתקים באופן אנונימי.

חשוב לי שלא יפגשו במספחתי באלפן מילולי או אחר.	אני מצפה שתסמכו עליי כשאני נוסא על עצמי אחריות למצע משימה.	אני מציע שלא נלכו בהישגי החבר ולא נלמד כשהוא אינו מצויה.
אני מצוין להיפגש עם חברים גם לאחר שעות האימונים.	חשוב לי שתקבלו אותי כמו שאני ולא תצפו שאני את דעותיי.	חשוב לי שתתעניינו בשלומי כשאני נעדר.
חשוב לי שיפנו אליי בשמי הפרטי או בשם החיבה המוסכם עליי.	אני מצפה שיכנינו אותי למפגשים חברתיים.	אני מציע שנמנע מאיומים על חברים כק שכולנו נרלוש בטוחים.
אני מצוין לדעת ממי אולי לבקש עזרה כשאני מתקשה.	חשוב לי שיכנינו אותי לפעילות אחר הצהריים.	חשוב לי שנויר בה לכה באלפן מכבד ובונה.
כשאני מצטרף לפעילות אני מבקש שתתנו לי תחלה שאני רצוי.	אני מצפה שתתחילו בכך שעצוב לי.	אני מצפה שתקשיבו לדעתי ולא תבטלו אותה מיד.
		חשוב לי שתקבלו אותי כפי שאני ולתכבדו את המראה שלי.

מסרים ממני אליכם

הודעות חדשות ב"תיבת המשאלות"

- קראו כל אחד מהפתקים שנשלחו לתיבת המשאלות של כיתתכם.
- סווגו אותם על-פי הקטגוריות הבאות: שיח, ניהול קונפליקטים, העמקת ההיכרות, קבלת השונה, ערבות הדדית, עזרה לזולת, התמודדות עם לחץ קבוצתי, כבוד, רגישות לזולת, עידוד ותמיכה.
- סמנו ✓ במקום המתאים בטבלה, בהתאם לסוגיה שאליה מתייחס הפתק:

הסוגיה	מספר הפתקים שהתייחסו לסוגיה
שיח	
ניהול קונפליקטים	
העמקת ההיכרות	
קבלת השונה	
ערבות הדדית	
עזרה	
לחץ קבוצתי	
כבוד	
רגישות לזולת	
עידוד ותמיכה	

מתחשבים במשאלות

- תארו את תמונת המצב הכיתתית כפי שהיא משתקפת מהטבלה (התייחסו לסוגיות ולמספר הגדול או הקטן של תלמידים שציינו אותן).
- בחנו, מה תוכלו ללמוד מתמונת המצב הכיתתית על הצרכים, על המשאלות ועל הציפיות של התלמידים ממערכות היחסים בכיתה לקראת שנת הלימודים החדשה.
- בחנו, כיצד תוכלו להיעזר בתמונת המצב הכיתתית ובדברים שעליהם שוחחתם כדי לקדם את היחסים החברתיים בכיתתכם:
 - בחרו בסוגיה או שתיים שחזרו פעמים רבות, והגדירו **יעדים חברתיים** שעשויים לתת מענה לצרכים הייחודיים של כיתתכם.
 - רשמו את הסוגיה שאליה אתם מתייחסים (שיח, ניהול קונפליקטים, העמקת ההיכרות, קבלת השונה, ערבות הדדית, עזרה לזולת, התמודדות עם לחץ קבוצתי, כבוד, רגישות לזולת, עידוד ותמיכה).
 - קראו את כל הפתקים שנשלחו לתיבת המשאלות המתייחסים לסוגיה זו.
 - בהתחשב במשאלות שהעלו בני הכיתה בסוגיה זו, נסחו יעד חברתי שתנסו לקדם בשבועות הקרובים.
 - ציינו פעולות אחדות שתוכלו לעשות על מנת לקדם את מימוש היעד.

כדי שיתמלאו משאלות איבן

הנושא:

היעד שבחרנו:

הפעולות שנעשה על מנת לקדם את מימוש היעד:

.....

.....

.....

.....

אני מצפה שתסמכו עליי כשאתי נולא על עצמי אחריות לכצו משימה.	אני מציע שלא נבלבל בהישגי החבר ולא נלעג לו כשהוא אינו מצליח.
חשוב לי שתתעניינו בשלומי כשאתי נעדר.	חשוב לי שלא יפלעו במספחתי באלפן מילולי או אחר.
אני מעוניין להיפגש עם חברים גם לאחר שעות הליומדים.	חשוב לי שתקבאו אותי כמו שאני ולא תצפו שאנה את דעתי.
אני מצפה שיכנינו אותי למפגשים חברתיים.	אני מציע שנימנע מאיומים על חברים כק שכולנו נרליש בטוחים.
חשוב לי שציר זה לכה באלפן מכבד ובונה.	חשוב לי שיפנו אליי בשמי הפרטי או בשם החיבה המוסכם עליי.

חשוב לי שיזמין אותי לפעילות אחר הצהריים.	אני מעוניין לדעת מהי אולי לבקש עזרה כשאני מתקשה.
אני מצפה שתקשיבו לדעתי ולא תבטאו אותה מיד.	אני מצפה שתבחין בכך שעצוב לי.
כשאני מצטרף לפעילות אני מבקש שתתנו לי תחילה אני רצוי.	חשוב לי שתקבאו אותי כפי שאני ולתכבדו את המראה שלי.
חשוב לי שתקבאו אותי כמו שאני ולתכבדו את האדם שלי.	חשוב לי שתכירו אותי יותר ולתבדאו מה אני חשוב, רוצה ומרגיש.
לפעמים אני מעדיף שלא לקחת חלק בפעילות. אני מבקש שלא תלחצו עליי.	כשמישהו רוצה להעיר לי, אני מבקש שיעשה זאת ביחידות.

אני מבקש שנקיים זה לזה בצורה מכבדת.	אני מבקש שתכבדו את רצוני גם כשהוא שונה מרצון הכלל.
אני מבקש שלא תשכנעו אותי לעשות משהו בניגוד לרצוני.	אני מבקש שתשתפו אותי בהחלטות שאתם מקבלים.
אני מציע שנאפשר לכל אחד להביע את דעתו או רצונו בכל נושא.	כשאני מודיע שטעיתי ומתחרט על כך, אני מבקש שתסלחו לי.
אני מבקש שתביעו לי עזרה כשאני במצוקה.	אני מבקש שלא יציקו לי או לאחרים בכיתה.
אני מציע שלא נדבר על חברים שלא בנוכחותם.	אני מבקש שנשמור על רכוש הפרטי של כל אחד ולא נגזע בו ללא רשות.

אני מבקש שלא ידברו עליי שלא בנוכחותי.	כדאי שנעשה לשהח זה את זה ולומר מילה טובה.
כשאני שוכח ציוד אימוני או אחר, אשמח אם תשאילו לי ברצון.	אני מבקש שנשמך ביחד בזמן ההפסקה.
אני מציע שנקבע זמן בו נשוח על רגשות, על בעיות או על מחשבות.	אני מבקש שנשמך על שפה נקייה זה כשאנו כועסים.
מאלי לוי:	מאלי לוי:
מאלי לוי:	מאלי לוי:

כדי שיתמלא משאלות אלו

.....

הנחיה:

.....

היעד שבחרנו:

.....

הפעולות שנעשה על מנת לקדם את מימוש היעד:

.....

.....

.....

.....